

Monitieteinen humanististen alojen termityö -projekti

Avoin termityökokous 15.2.2016

Läsnäolijat: Juuso-Ville Gustafsson (sihteeri), Markku Roinila, Janne Vanhanen, Aino Kukkonen (alustaja), Tiina Käkälä-Puumala, Lea Laitinen, Tiina Onikki-Rantajääskö

Kokous alkoi Aino Kukkonen alustuksella fenomenologiasta ja fenomenologisesta tutkimusotteesta. Kukkonen aloitti esittelemällä yleisesti fenomenologiaa ja fenomenologisen tutkimuksen historiaa Suomessa. Tämän jälkeen hän esitteli fenomenologista tanssitutkimusta ja kartoitti fenomenologisen tutkimusotteen merkitystä suomalaiselle tanssitutkimukselle. Esimerkkinä Kukkonen mainitsi 15 suomalaista tanssitutkimusta, joissa kaikissa oli sovellettu fenomenologiaa. Näistä tutkimuksista kahdeksan on ollut väitöskirjatutkimuksia. Lopuksi Kukkonen vertaili fenomenologian määritelmiä tieteen termipankin eri alueilla.

Alustuksen jälkeen keskusteltiin yleisesti fenomenologiasta eri aloilla, erityisesti tanssitutkimuksessa, kirjallisuudentutkimuksessa ja filosofiassa. Laitinen, Kukkonen ja Vanhanen keskustelivat ruumiillisuudesta ja vuorovaikutuksesta fenomenologiassa. Keskustelu jatkoi fenomenologian eri muotojen ja määritelmien pohtimisella. Tässä yhteydessä Janne Vanhanen kertoi lyhyesti fenomenologiasta estetiikassa ja Tiina Käkälä-Puumala kertoi fenomenologian sovelluksista kirjallisuudentutkimuksessa. Keskustelu jatkui pohtimalla, löytyisikö kirjallisuudentutkimuksen puolelta sopivia henkilöitä määrittelemään fenomenologian käsitteitä kirjallisuudentutkimuksen puolelle. Tiina Onikki-Rantajääskö ja Lea Laitinen keskustelivat tässä yhteydessä myös siitä, tulisiko kielitieteen puolella olla jokin maininta fenomenologiasta kielitieteessä. Onikki-Rantajääskö ja Laitinen olivat kuitenkin yhtä mieltä siitä, ettei ”fenomenologista kielitiedettä” varsinaisesti voi termipankkiin määritellä.

Termikokouksen loppu käytettiin käytännön asioista keskusteluun. Aluksi pohdittiin lyhyesti sopivia suomenkielisiä lähdeteoksia, joita voisi käyttää fenomenologian keskeisten käsitteiden määrittelyyn. Markku Roinila nosti tässä yhteydessä esiin hiljattain julkaistun suomenkielisen antologian, jossa käsitellään fenomenologiaa. Roinila kertoi keskittyvänsä seuraavaksi erityisesti fenomenologiaan ja sen keskeisiin käsitteisiin. Tämän jälkeen keskusteltiin yleisesti siitä, miltä aloilta fenomenologia termipankissa puuttuu ja minne se pitäisi lisätä. Kirjallisuudentutkimuksesta, estetiikasta ja semiotiikasta termi puuttuu. Tässä yhteydessä Juuso-Ville Gustafsson toi esiin C.S. Peircen fenomenologian, jota Peirce kutsui faneroskopiaksi. Gustafssonin mukaan semiotiikan osa-alueelle on tarve lisätä Peircen fenomenologian keskeiset käsitteet, mutta muut fenomenologian käsitteet saavat jäädä filosofian osa-alueelle. Puheenvuoro Peircen fenomenologiasta herätti kuulijoiden kiinnostuksen ja Markku Roinila ehdotti, että termiprojekti kutsuisi jossain vaiheessa semiotiikan asiantuntijaryhmän jäsenen professori Ahti-Veikko Pietarisen puhumaan Peircen faneroskopiasta. Keskustelijat olivat myös yhtä mieltä siitä, että fenomenologian asiantuntijoita pitäisi saada mukaan fenomenologian ydinkäsitteiden määrittelyyn.